

Svalbard

I Nordishavet, midt mellom det norske fastlandet og Nordpolen, ligger Svalbard. På det enorme villmarksområdet, finnes det et unikt dyreliv, uberørt natur og gamle gruvelandsbyer. Slike områder har stor egenverdi, samtidig som området er viktige for bevaring av det biologiske mangfoldet. Denne unike villmarksnaturen er vernet som naturreservat og nasjonalpark, og for norsk svalbardpolitikk er det viktig å ta vare disse omgivelsene som er svært sårbare for klimaendringer og menneskelig påvirkning.

Miljø og naturvern

Svalbard er et av de stedene i verden der klimaendringene er ventet å bli størst. Allerede har klimaendringer ført til store og raske miljøendringer i nordområdene. Svalbard og hav- og drivisområdene utenfor er i dag lite påvirket av lokal aktivitet, og miljøtilstanden er stort sett god. Likevel registreres det at temperaturene stiger dobbelt så rask på Svalbard som andre steder i verden. Dette har store konsekvenser for det mangfoldige dyrelivet, og flere dyrearter, som ringselen og isbjørnen, har problemer med å overleve som følge av mangel på havis. Siden 1980 har femti prosent av isdekket i Barentshavet forsvunnet. Det er sannsynlig at flere dyrearter blir borte fra Svalbard området og konsekvensene for økosystemet kan bli dramatiske.

Det overordnede ansvaret for å forvalte miljøet på Svalbard ligger hos Klima – og miljødepartementet. Sysselmannen på Svalbard har det daglige ansvaret. Sysselmannens oppgaver er variert, men hovedoppgavene er knyttet til politi – og miljøvernarbeid. Svalbard-området i endring, og det er viktig at alt legges til rette for at nødvendig omstilling skjer i samsvar med svalbardmiljøloven, forskrifter og forvaltningsplaner. Dette setter rammer for hvordan lokalbefolkningen, reiselivet, forskning og forvaltningsplaner kan best utbytte områdene og de nye mulighetene på Svalbard.

Det er viktig for Norge som havnasjon at vi forvalter og styrer aktiviteter i havområdene slik at belastningen på miljøet ikke skal bli for dramatiske og at aktiviteten skjer på en bærekraftig måte. Det at temperaturene stiger og havisen smelter er forventet å få store globale konsekvenser. Forskning og overvåking i polarområdene blir prioritert av regjeringen. Håpet er at det skal kunne gi oss økt kunnskap om hvordan klimaet endrer seg, og hvilke konsekvenser dette har, både lokalt og globalt.

Sikkerhetspolitikk

I tillegg til å forvalte miljø og naturressurser på en bærekraftig måte, må vi også som kyststat ta ansvar for å ivareta rettigheter og forpliktelser etter havretten og vi skal være konsekvente og forutsigbare når vi utøver vår suverenitet. En konsekvens av de mange klimaendringene som har skjedd, og som vil fortsette å skje, er nordområdenes betydning internasjonalt. Flere aktører ser nye muligheter. Det er viktig for Norge å være en pådriver for internasjonal, regionalt og lokalt samarbeid. Et godt samarbeid i nord øker sjansen for en stadig mer forutsigbar, fredelig og bærekraftig utvikling.

Som arktiske kyststater deler Norge og Russland mange felles interesser. Respekt for havretten og internasjonal samarbeid bidrar til stabilitet og forutsigbarhet, og er viktig for Norge. Militær tilstedeværelse i nordområdene er viktig for Norges sikkerhet. Som Nato-medlem er i tillegg alliertes tilstedeværelse i nord både naturlig og viktig. For Norge er et økende og godt samarbeid mellom Bodø og NATOs kommandosentral viktig for å styrke alliansens evne til å håndtere en potensiell militær krisehåndtering i nordområdene. Nordområdene er dermed Norges viktigste utenrikspolitiske interesseområdet.